

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Jeroen van den Berg
Titel	De vrouw van Schopenhauer
Jaar	1996
Uitvoering	Bellevue Lunchtheater / Oranjehotel / Ivar van Urk

Copyright (C) 1996 by Jeroen van den Berg

© Jeroen van den Berg 1996, alle rechten voorbehouden, inclusief en met name het recht van opvoering, vertaling, bewerking voor film/televisie en ander gebruik in de wijdeste zin van het woord. Voor de verwerving van de rechten kunt u contact opnemen met: Jerry Remkes, ctrl@worldmail.nl

HET ORANJEHOTEL

**DE VROUW
VAN
SCHOPENHAUER**

Jeroen van den berg

De premiere van De Vrouw van Schopenhauer vond plaats op donderdag 11 april 1996 in Theater Bellevue en kwam tot stand in co-productie met Theatercombinatie Bellevue/Nieuwe de la Mar.

Rolverdeling:

Johanna Schopenhauer: **Herman van Keulen**

Arthur Schopenhauer: **Ivar van Urk**

Regie

Ivar van Urk

Eindregie

Jeroen van den Berg

Dramaturgie

Maaïke Bleeker

Scene 1

Johanna typt een brief, die we via de voice over horen.

Voice over Lieve Arthur. Het lijkt me het beste dat ik je zonder omwegen zeg wat ik wens en wat mij op het hart ligt, opdat we elkaar goed begrijpen. Twijfel er niet aan dat ik je liefheb, dat heb ik je bewezen en dat zal ik je blijven bewijzen zolang ik leef. En het is voor mijn eigen geluk van belang te weten dat jij gelukkig bent, maar ik hoef daar niet zo nodig van dichtbij getuige van te zijn. Ik heb je al vaker gezegd, het zal zeer zwaar zijn om met je te leven. Ik kan niet ontkennen dat ik liever ik weet niet wat voor offer breng dan daartoe te besluiten. Ik ontken jouw wezenlijke goedheid niet. En dat wat me in je tegenstaat ligt niet in je innerlijk maar in je manier van doen. Je opvattingen, je oordelen, je gewoontes. Kort gezegd. Jij en ik liggen niet op één lijn. Ook raak ik bedrukt van je neerslachtigheid en verlies ik m'n goede humeur, zonder dat jij er iets mee opschiet.

Kijk lieve Arthur, je bent slechts zo nu en dan een aantal dagen bij mij op bezoek geweest en telkens hadden we binnen de kortste keren heftige scènes over niets en nog eens niets. En telkens haalde ik opgelucht adem als je weer weg was. Je bizarre oordelen die je presenteert als orakelspreuken waar niemand iets tegenin kan brengen slaan me teneer. Ik leef zeer rustig en heb sinds jaar en dag geen onaangenaam moment gekend dat ik niet aan jou te danken had.

Let op op welke manier ik met je om wil gaan. Je bent in mijn huis te gast, net zoals ik dat was na mijn huwelijk in het huis van mijn ouders, een welkome, geliefde gast die altijd vriendelijk ontvangen wordt, maar die zich niet bemoeit met de huiselijke omstandigheden. Tot nu toe heb ik het ook uitstekend zonder jou kunnen redden en dat wou ik graag zo houden. Ik duld geen inspraak omdat me dat toch niets helpt. Elke middag kun je om een uur bij mij in de kamer zitten en blijven tot drie uur. Daarna wil ik je niet meer zien behalve op mijn salons waar je kunt komen wanneer je wilt. Op die avonden kun je ook met me eten als je mij maar dat ellendige geredeneer dat mij verwacht en die klaagzangen over de domme wereld en de menselijke ellende bespaart, want dat bezorgt mij een slechte nachtrust en nare dromen en ik slaap graag goed. 's Middags kun je mij alles zeggen wat op je hart ligt, de rest van de tijd moet je jezelf helpen, ik kan jou moeilijk gaan zitten opvrolijken wanneer dat ten koste van mijn humeur gaat. Bovendien ben ik aan het alleen wonen gewend geraakt, dat leer ik niet zo maar weer af, dus spreek mij niet tegen, ik wijk niet van dit plan af.

Je avondeten laat ik je door mijn kok brengen. Thee moet je op je kamer drinken, het benodigde servies zal ik je geven. Drie maal in de week is er theater, twee maal gezelschapsavond. Er is dus afleiding genoeg en je zult vast ook snel jonge kennissen vinden.

Genoeg. Je weet mijn wensen, ik hoop dat je je er naar wilt richten en mijn moederlijke zorg en liefde niet teleurstelt door tegen te werken want dat maakt het alleen maar moeilijker voor je. Liefs. Mamma.

Scene 2

Arthur zit aan zijn bureau. Hij luistert naar een concert van Rossini, zwaait als een dirigent de maat, **Johanna** komt binnen, met een blad met kopjes en schoteltjes en een theepot)

Johanna (schreeuwt) Arthur. (Arthur ziet zijn moeder vanuit zijn ooghoeken, doet er nog een schepje bovenop) Arthur.

Arthur (gaat nog even door, ziet dan opeens zijn moeder, houdt verschrikt op) O. Sorry. Ik bedoel. Je hebt er toch geen last van.

Johanna De kroonluchter komt haast naar beneden. Hier is je thee-servies.

Arthur Ah. (zet de muziek af) Daar is het theeservies. Zodat ik lekker in mijn eentje thee kan drinken.

Johanna Je mag gerust beneden komen Arthur. Ik heb vandaag bezoek...

Arthur Heerlijk op je eigen kamer een lekker kopje thee drinken uit het nieuwe theeservies. Het nieuwe theeservies van mijn moeder. Heeft de uitgever voor me gebeld.

Johanna Nee. Pak het even aan.

Arthur Verdomme. Ik begrijp het niet. Ik bel je als ik het uit heb heeft ie gezegd. Allemaal gepruts. Nergens kan je van opan.

Johanna Je bent niet de enige die een manuscript instuurt.

Arthur Ik ben de enige die zo'n manuscript instuurt.

Johanna Zélf s mijn manuscripten...

Arthur Dat is niet te vergelijken. Een beetje uitgever heeft een neus voor kwaliteit. Daar gaat het om.

Johanna Mijn manuscripten...

Arthur Dus de kroonluchter kwam haast naar beneden. Daarnet.

Johanna (reikt het blad met het theeservies aan) Pak het even aan Arthur.

Arthur Niets zo erg als een gezellig middagje dat vergald wordt door andermans herrie. Toch. Terwijl je elkaar van die boeiende dingen zou willen zeggen. En dat dan iemand anders volkomen onbeschaamd... Wie zijn er eigenlijk.

Johanna Goethe is er.

Arthur Wie is er?

Johanna Goethe is er.

Arthur Is Goethe er ook.

Johanna Onder andere.

Arthur Sjonge. Gezellig hoor. Goethe op bezoek.

Johanna Wat heb je toch tegen Goethe.

Arthur Nee prima vent. Die Goethe. Nee eerlijk. Altijd gezellig met Goethe.

Johanna Je hebt nog nooit met hem gepraat.

Arthur Daar zal ik maar niet zo zeker van zijn.

Johanna Hij vind jou lastig te benaderen.

Arthur Hoezo.

Johanna Dat zegt ie.

Arthur Zo zegt ie dat.

Johanna Waarom kom je niet gewoon een keertje bij ons zitten.

Arthur Ik weet toch hoe dat gaat.

Johanna Het zijn echt aardige interessante mensen. Grimm is er. En Hegel en Janna.

Arthur (verrast) Is Janna er ook.

Johanna En de graaf en nog wat anderen.

Arthur Toe maar. Een zaal vol smaakmakers.

Johanna Als je zin hebt...

Arthur Een zaal vol smaakmakers en niemand die mijn muziek waardeert...

Johanna Dat heeft niemand gezegd...

Arthur Dat schijnheilig gedrag...

Johanna We konden elkaar namelijk niet verstaan.

Arthur Dat is normaal. Dat heeft niets met mijn muziek te maken. Janna zal het zeker mooi vinden. (zet de plaat weer op)

Johanna **Arthur.**

Arthur (zet de plaat af) Janna is anders. Ik bedoel. Een ander

soort vrouw.

Johanna Een ander soort vrouw.

Arthur Ik bedoel niet echt zo'n vrouw. Niet echt zo'n... (wil de plaat weer opzetten)

Johanna Niet doen Arthur.

Arthur Je houdt niet van Rosinni.

Johanna Ik houdt niet zo van dwarsfluit.

Arthur Je houdt er niet van als ik dwarsfluit speel.

Johanna Ik houd er gewoon niet zo van.

Arthur Over smaak valt niet te twisten.

Johanna Gelukkig niet. (reikt hem het theeservies aan) Hier. Ik ga weer naar beneden.

Arthur Omdat Goethe interessantere dingen zegt dan ik.

Johanna Daar gaat het niet om.

Arthur Luister dan. Je hebt eerst de kunstenaars. Die staan het hoogst. Vlak daarna komen de filosofen. En dan bedoel ik niet de filosofie-docenten. De pijprokende broodfilosofen zoals Hegel in z'n grijze versleten ribfluellen pak. Die bedoel ik niet.

Johanna Interessant Arthur.

Arthur Wacht even. Ik ben filosoof. En ik bespeel een instrument. En ik speel niet onverdienstelijk. Wat ze er ook van zeggen. Of als ze er niets van zeggen. Iedere kenner zal het beamen. Dat door mij niet onverdienstelijk wordt gemuciseerd. Ik ben filosoof-muzikant. En nu komt het. De muziek is de hoogste aller kunsten...

Johanna (wil weggaan)

Arthur Wacht nou even. Wat ik dus zei. Muziek is de hoogste aller kunsten omdat het oergevoel, het grote verlangen wat aan alles ten grondslag ligt, zeg maar die Wille, dat dat in die muziek direct wordt geuit. Wat vreemd is is dat muziek ons troost biedt in plaats van ons af te schrikken.

Johanna Hoezo.

Arthur Dat weet ik niet precies. Nog niet precies... Iedere poging tot denken wordt hier ook systematisch gesaboteerd. Niets erger dan een gedachtengang die steeds wordt onderbroken. Je hebt zelfs mensen die op die manier schrijven...

Johanna Arthur...

Arthur (slaat op tafel) Wat zei ik nou... (gaat in dezelfde toon door) die op die manier schrijven. Dat soort schrijvers heb je. Meer dan je denkt. De meeste schrijvers schrijven zo. Hun verhandelingen zijn een verzameling flarden van ideeën en gedachten. Die mensen zijn al tevreden wanneer ze het zelf begrijpen. Die houden er geen rekening mee... Wat zei ik nou...

Johanna Je had het over muziek.

Arthur Precies. Maar dat was daarvoor. Ik was alweer een hele stap verder. Ga ik te vlug. Moet ik verder op damessnelheid praten. Zoals Goethe en de graaf doen.

Johanna Ik kan je prima volgen...

Arthur Daar merk ik anders niets van. Volgens mij kwam je hier even gezellig een babbeltje maken. Even de tijd doden. Met je theepotje. Thee is voor homo's. (schreeuwt) Ik ben verdomme geen homo. De graaf is een homo. Moet je zien hoe die z'n glas vasthoudt. Of een trekje van z'n sigaret neemt. Hij rookt verdomme Belinda menthol.

Johanna De graaf is geen homo...

Arthur Wat weet jij daar van. Walgelijk. Hoe jij met al die mannen omgaat. Hoe lang geleden is vader overleden.

Johanna Dat doet er niet toe.

Arthur 'Dat doet er niet toe'. Ongelofelijk. We moeten geduld hebben met de mensheid. Jij kan er niets aan doen. De vrouw is niet geschikt om te denken. 'Dat doet er niet toe'. Jullie zien de dingen niet in perspectief. Voor jullie is het altijd nu. Zonder verleden en zonder toekomst.

Johanna Ik ben me zeer bewust van het verleden.

Arthur Dan ben je geen vrouw.

Johanna Dat moet dan haast wel.

Arthur En dat zeg je omdat je het gezellig wilt houden.

Johanna Je hebt volkomen gelijk Arthur.

Arthur Heb ik gelijk of niet.

Johanna Je hebt volkomen gelijk. Hier. Je nieuwe theeservies.

Arthur En dan moet ik nu zeker dankjewel zeggen.

Johanna Dat hoeft niet.

Arthur Natuurlijk wel. Dank u wel mamma. Voor alle goede zorgen. Zonder u was ik niets. U heeft me gemaakt tot wat ik nu

ben.

Johanna Ongelofelijk Arthur. (zet het servies met een klap neer, er valt een kopje op de grond kapot)

Arthur Wat zal Goethe daar van denken. Dat jij hier zomaar een heel theeservies staat kapot te smijten. Zomaar...

Johanna Niets Arthur. (gaat weg)

Arthur Precies. Goethe denkt niets. In dat enorme hoofd van hem staat alles stil. Hoor je alleen nog de echo van wat hij ooit gedacht heeft. Allemaal ouwe koek. Met z'n kleurtheorie. Als je ziet wat voor stropdassen hij uitkiest. Of groene sokken bij een bruin pak. Dat soort dingen. Dan geloof je van die hele kleurtheorie toch ook niets meer. De mens is in het algemeen nogal ongeloofwaardig.

Scene 3

Johanna is in de kamer van Arthur, ze zoekt iets want ze kijkt overal op, onder en in, gaat achter het bureau zitten en trekt één voor één de laden open, leest af en toe een stukje van een of ander papier

Johanna Walgelijk. (leest een ander vel, moet heel hard lachen) Vies jochie. (Arthur komt binnen, blijft een tijdje staan kijken) Vies klein mannetje. Onge....

Arthur Ongelofelijk.

Johanna (schiets achter het bureau vandaan) Heb jij mijn typemachine Arthur.

Arthur Ongelofelijk. Op mijn leeftijd. Dat mijn moeder nog steeds in mijn spullen snuffelt.

Johanna Ik zoek de typemachine.

Arthur Dat zal allemaal wel.

Johanna Zonder machine kan ik niet schrijven.

Arthur Dat zal allemaal wel. (doet met een klap de la dicht) Heb je mijn pornoboekjes nog gevonden.

Johanna Wat zeg je.

Arthur Dat ik het niet kan accepteren. Je moet uit mijn spullen blijven. Die tijd hebben we gehad. Dit is mijn bureau. Eerst was het van mijn vader maar nu is het van mij. Ik accepteer niet als je aan mijn bureau zit. Het enige dat echt van mij is. Daar moet je afblijven.

Johanna Ik dacht dat je misschien mijn typemachine...

Arthur Je moet er gewoon afblijven.

Johanna Het was niet de bedoeling...

Arthur Dat zal allemaal wel ja.

Johanna Je hebt de typemachine...

Arthur Houdt nou eens op over die typemachine. Is er nog gebeld.

Johanna Ja...

Arthur Verdomme. En dat zeg je nu pas. Wie heeft er gebeld. Heeft de uitgever gebeld. Godver. Waarom zeg je dat niet eerder. Je gunt mij ook helemaal niets hè. Als de uitgever belt. Vast en zeker voor de tweede druk.

Johanna Het was de universiteit.

Arthur De universiteit.

Johanna De secretaresse van Hegel.

Arthur Van Hegel.

Johanna Ja.

Arthur Wat moet de secretaresse... Ik moet die Hegel niet. Zijn kop alleen al. Kijk eens wat vaker in de spiegel van de kapper. En dan zeg jij natuurlijk dat het vooral om het innerlijk gaat. Het karakter. Maar dat zeggen alle mensen die er zelf niet uit zien. Of al die vrouwen die getrouwd zijn met een afzichtelijke man. Het gaat vooral om het innerlijk. Onzin. Het gezicht is de perfecte afspiegeling van wat er zich in het hoofd afspeelt. Als er uberhaupt al iets afspeelt in zo'n hoofd. Neem nou de gemiddelde lege blik. Dat domme staren van de meesten. Waarmee ze zich direct verraden. Pas op. Hierbinnenin gebeurd er niets. Die hebben allemaal een knorrende maag in hun hoofd. Of zeventig beats per minute. Beng beng beng beng. Dan is er voor een fatsoenlijke gedachte geen enkele plaats meer. Heb ik gelijk of niet.

Johanna Luister Arthur.

Arthur Eerst antwoord geven. Heb ik gelijk of niet...

Johanna Misschien...

Arthur Zeker weten. Dat soort mensen zijn alleen maar gericht op wat er om hen heen gebeurd. Wat ze zelf niet hebben zoeken ze bij anderen. Kijk alleen maar eens naar het enorme aantal mensen dat uit ramen gluurt of aan deuren luistert. Of in andermans papieren snuffelt.

Johanna De typemachine...

Arthur Die zijn pas gelukkig als ze in de Efteling in de rij voor de Python staan. Of aan een lange tafel bingo spelen. Of achter elkaar aan de polonaise lopen. Hoe banaler en dommer de mens, hoe groter de behoefte aan gezelschap van anderen. Dat zijn de echte gezelligheidsdieren. Die de zondag indelen. Kerk koffie gebak borreltje saucijzebroodje soep-met-brood Studio Sport bier chips kroketje en dan naar bed. Dat soort types. Ik wil liever dat je weggaat. Ik wil het liefst alleen zijn.

Johanna De secretaresse van Hegel...

Arthur Wat betreft Hegel kan ik kort zijn. Die heeft wat men noemt een platte kop. Daar valt geen enkele diepgang van te verwachten.

Johanna Hij had een baan voor je.

Arthur (schrikt) Hoezo. Ik... Een baan voor mij.

Johanna Goethe had een advertentie uit de krant geknipt. Toen heb ik even voor je gebeld...

Arthur Alsof ik zelf niet...

Johanna Je moet ze even terug bellen.

Arthur En Goethe kon het natuurlijk niet gewoon tegen mij zeggen. Omdat ik moeilijk benaderbaar ben.

Johanna Hij was het vergeten denk ik.

Arthur Hij weigert met mij te spreken.

Johanna (geeft hem een briefje) Dit is het nummer.

Arthur Die man is ergerlijk arrogant.

Johanna Je moet gewoon even bellen.

Arthur Gewoon even bellen.

Johanna Beloof je dat je belt.

Arthur Lesgeven op de universiteit van Hegel.

Johanna Geweldig hè. Beloof je...

Arthur Kun je de studenten de helft van de tijd afleren wat Hegel ze wijs heeft gemaakt.

Johanna Dat valt best mee.

Arthur Dat zal allemaal wel. Ik heb het gevoel dat ik ergens ingezogen wordt.

Johanna Dat valt best mee.

Arthur Ik moet rust hebben. Ik moet tijd hebben om te denken. Ze moeten niet zo aan me trekken.

Johanna Het is maar één college in de week.

Arthur Ik zeg dit niet alleen voor mezelf. Het is in het belang van de hele mensheid. Ik voel een filosofie in me rijpen...

Johanna Je moet gewoon even bellen Arthur.

Arthur We zullen zien.

Johanna Anders doe ik het. (gaat af)

Arthur Ze wil me niet begrijpen. Ik heb gewoon tijd nodig. Tijd heb ik nodig. Al die scholen. Waar iedereen maar over de

rand heen pist. Want dat doen ze daar allemaal. Die staan in elke pauze met z'n allen over de rand heen te pissen. Daar wil toch niemand werken. Ik laat me niet dwingen. (pakt de typemachine uit z'n bureaula, blijft er een tijdje achter zitten) Zie je wel. Daar heb je het al. Ik ben compleet leeg. Zie je nou wel. (zet de typemachine weer terug) Verdomme. (roept) Ik laat me niet dwingen. (pakt een potlood, maakt schrijfbewegingen boven het papier, twijfelt) Ik weet het niet. (zet de typemachine weg) Sorry. Ik weet het even niet.

Scene 4

Arthur leest de krant.

Arthur (schreeuwt) Zie je wel. Ik wist het wel. Natuurlijk. Ik wist het. (kijkt weer in de krant) Fantastisch Arthur. Heel goed. Ze kunnen er niet omheen.

Johanna (komt snel binnen, ze draagt een jogging-pak) Je doet het erom hè.

Arthur (houdt de krant omhoog) Hier.

Johanna Die geweldige herrie die jij soms maakt. Je doet het er gewoon om.

Arthur Kijk nou even.

Johanna Ik ben beneden met Goethe aan het mediteren Arthur. Dat weet je donders goed.

Arthur Het spijt me. Kijk nou even. Hier staat het. Arthur Schopenhauers Wille und Vorstellung. Ze kunnen er niet omheen. Ik heb het toch gezegd. Zelfs in de krant staat het al.

Johanna Geweldig Arthur.

Arthur Geweldig hè.

Johanna Waar...

Arthur Hier.

Johanna Ik zie het niet.

Arthur Hier. Net onder mijn vinger.

Johanna Waar dan.

Arthur Net onder mijn vinger. Kijk dan.

Johanna Ik zie niets.

Arthur Net onder mijn vinger. Zie je het.

Johanna Net onder je vinger.

Arthur Zie je het.

Johanna Dat is een advertentie.

Arthur Nou en.

Johanna Binnenkort in de boekhandel.

Arthur Het staat er toch maar mooi in.

Johanna Die heeft de uitgever geplaatst.

Arthur Omdat ie voelt dat hij beet heeft. Die man heeft daar een neus voor. Een echte vakman. Dat blijkt. Ik zei het hem al. Dit is een boek dat geschiedenis zal maken. Het boek dat de complete filosofie in een nieuw daglicht zal plaatsten. Geen oude ideeën in een nieuw jasje. Daar zit niemand op te wachten. Dit is een volkomen nieuwe uiterst samenhangende reeks gedachten zoals die nog nooit eerder in een menselijk hoofd is opgekomen. Ik heb hem voorgesteld dat op de voorkant van het boek te laten drukken. Een compleet nieuwe uiterst samenhangende reeks gedachten zoals die nog nooit eerder.... Dan weten de mensen wat ze kopen. Waarschijnlijk had er nog niet in gelezen want hij vond het te pretentius. Die man is zo laf. Vind je niet. Ik vind het een uiterst laffe angsthaas. Alsof hij zich er een buil aan zou kunnen vallen. Het is echt een volkomen nieuwe uiterst samenhangende reeks...

Johanna Arthur...

Arthur Maar waarschijnlijk had hij mijn werk nog niet gelezen. Anders was hij het met me eens geweest. Wat dacht je waarom hij die advertentie plaatste.

Johanna Ik heb geen flauw idee...

Arthur Natuurlijk wel. Ik heb hem overtuigd.

Johanna Goethe wacht beneden. Ik ga weer...

Arthur Ben je niet trots.

Johanna Daar gaat het niet om.

Arthur Wat krijgen we nou.

Johanna Je moet gewoon even afwachten.

Arthur Een echte moeder zou trots zijn als de eerste publikatie van haar zoon een succes was.

Johanna Ik ook.

Arthur Ik moet gewoon even afwachten. Jij gaat liever met Goethe mediteren. Jij denkt alleen maar aan jezelf. Net als vroeger. Vergat je altijd mijn verjaardag.

Johanna Dat is niet waar. Ik weet nog heel goed dat je een hobbelpaard kreeg...

Arthur Een hobbelpaard. Wat is in godsnaam een hobbelpaard. Een paard om op te hobbelen. Wat is dat. Hobbelen. Op een paard hobbelen. Dat is toch geen woord. Hobbelen. Ik hobbel. Waar is Arthur. Die is even aan het hobbelen. Op zijn hobbelpaard aan het hobbelen. Een paard dat alleen maar heen en weer wiebelt.

Dat geen stap vooruit komt. Dat is het. Ouders die echt van hun kind houden geven het nooit van hun leven een hobbelpaard cadeau. Een wiebelpaard. Dat de hele dag in beweging is maar altijd stil staat. Een kind moet zich ontwikkelen. Niet maar een beetje de hele dag heen en weer schudden. Ik vind dat geen cadeau. Ouders die zoiets aan hun kinderen geven hebben een totaal verwrongen wereldbeeld. Die zien hun kind het liefst als een mongool de hele dag heen en weer schudden. Ik heb dat nooit begrepen.

Johanna Soms denk ik dat we verschillende talen spreken die allebei wel uit dezelfde woorden zijn opgebouwd.

Arthur Lul je er maar weer uit. Ik noem dit alles heel eenvoudig jaloezie.

Johanna En waar is de typemachine Arthur.

Arthur Zegt je dat iets. Jaloezie.

Johanna Ik wil mijn typemachine terug.

Arthur Jij bent doodsbenauwd dat mijn boek beter gaat lopen dan al jouw boeken bij elkaar.

Johanna Ik kan niet schrijven zonder machine Arthur.

Arthur Maar je krijgt me niet klein. Ik ben een doorzetter.

Johanna Ik wil gewoon mijn eigen...

ARTHUR Jawel. Let op. De aanhouder wint. Kwaliteit is het bewijs. Kwaliteit en talent. Plus overzicht. Ik laat me niet. Ik laat me godverdomme niet...

Johanna Waarom drááf je altijd zo door Arthur.

Arthur Omdat ik filosoof ben natuurlijk.

Johanna Je wilt alleen maar gelijk hebben.

Arthur Omdat ik filosoof ben. Ik wil mijn publiek overtuigen. Dat is heel wat anders dan jij met je romannetjes. Dat is fast food. Veel is lekker. Filosofie is haute cuisine. Dat moet je weten te waarderen. En je moet er een zeker niveau voor hebben. De filosoof opent zijn publiek de ogen. Als ze mijn boek lezen zal blijken dat alles dat ze eerder dachten onzin was. Dat ze hun complete wereldbeeld moeten bijstellen. En daar hebben maar weinig mensen zin in. Kijk naar jezelf. De meesten zijn tevreden te leven in hun eigen bekrompen waanwereldje. Dus lezen ze boeken die dat soort wereldjes beschrijven. Zoals jouw verhalen. En daarom hoef je niet bang te zijn voor concurrentie. Want ik schrijf voor een heel andere doelgroep. Ik ben niet de zoon van Johanna Schopenhauer die ook een boekje heeft geschreven. Ik ben de filosoof Arthur Schopenhauer. Wat wel weer waar is...

Johanna Vind je het erg...

Arthur ...dat de filosoof een concurrent is van alle mensen die een naam hebben opgebouwd op zijn gebied. Die zijn allemaal doodsbenuwd voor nieuwkomers. Frisse denkers die nog niet zijn vastgeroest in allerlei hiërarchische structuren. De hele universiteit is er op gericht alles dat maar een beetje boven het maaiveld uitsteekt direct een kopje kleiner te maken. Alleen de middelmaat wordt van harte ondersteund. Die professoren hebben vroeger allemaal een hobbelpaard gehad. Die kunnen niet tegen vooruitgang. Die doen niets liever dan de hele dag op hun bureaustoel heen en weer wippen. Kijk naar Hegel. Die is als de dood voor mij. Die geeft extra studiepunten aan iedere leerling die zijn colleges volgt.

Johanna Dat is niet waar.

Arthur Natuurlijk wel. Anders zaten ze wel bij mij. Ze zitten alleen maar bij Hegel voor de punten.

Johanna Je had niet op dezelfde tijd college moeten geven als hij.

Arthur Natuurlijk wel. Ik moet juist op dezelfde tijd college geven als Hegel. Dat heet natuurlijke selectie. Iemand die naar Hegel gaat die komt er bij mij niet in. Beter vijf mensen die werkelijk iets willen leren dan die tweehonderd die voor de punten bij Hegel zitten.

Johanna Is het zo erg.

Arthur Het gros van de mensen is zo dom...

Johanna Heb jij maar vijf studenten.

Arthur (schreeuwt) Wie heeft er aan mijn bureau gezeten.

Johanna Heb jij maar vijf studenten Arthur.

Arthur (duwt zijn moeder achteruit) Het is mijn bureau. Mijn vaders bureau. Maar nu is het van mij. (legt een potlood recht) Zo. Zo zie je maar weer. Alles kost tijd. Soms komt de echte roem pas na de dood. Maar dan is er ook wat bereikt. Dan behoort je opeens tot het elitecorps der onsterfelijken. De jet-set van de geschiedenis. Vandaar dat ik geen romannetjes schrijf. Ik schrijf alleen eeuwige werken. Ik heb geduld. Ik weet wat ik waard ben. En ik heb het gevoel dat er wat aan zit te komen. Als ze er zelfs al in de krant over schrijven.

Scene 5

Arthur zit achter zijn bureau, klopt op het bovenblad, schrikt op, kijkt naar de deur, luistert, hoort niets, gaat daarna als een razende op z'n typemachine tekeer, klopt weer, typt weer door, leest een stukje.

Arthur Briljant. (typt weer, klopt weer, hij schrikt op, loopt naar de deur, doet de deur open, er is niemand) Oh. Janna. Wat ben je vroeg, ik mag toch je zeggen. (tegen zichzelf) Natuurlijk. Dat is hopeloos ouderwets. (tegen janna) Oh, Janna. Je bent vroeg. Nee. Ik hoorde één keer kloppen. Ik was aan het werk. Dan hoor ik niets. Drie keer. Nee. Echt niet. Ik hoorde alleen de laatste keer. Als ik eenmaal aan het werk ben... Zal ik je jas even aanpakken. (zet een stoel tegenover de bank) Ga zitten. (hij gaat zelf op het bed zitten, schuift dan een eindje op) Dat mag ook. De bank zit lekkerder. (legt zijn hand over de leuning, tegen zichzelf) Heel voortvarend **Arthur**. (stilte) Verdomme. De telefoon. Momentje. (neemt de hoorn op) Arthur Schopenhauer. O. Hallo. Sorry. Ik ben jarig vandaag, ik heb een kamer vol bezoek en... (met luide stem) Jongens. Kan het even wat zachter... (in de hoorn) Ja ja. Eventjes kort dan. (met z'n hand op de hoorn, tegen janna) Sorry. Momentje. (in de hoorn) Arthur. Ik hoorde al dat je gebeld had. Ik had geen tijd je terug te bellen. Ik ben jarig en... Dank je. Eenentwintig. Dank je. Maar vertel eens. (luistert) Loopt als een trein. Dat is mooi. Dat is fantastisch. Ik had je toch gezegd. De tweede druk. O. Ik weet niet of ik zo snel een nieuw voorwoord... Ik zal het proberen... Maar waarom bel je nu pas... Wat zeg je... Razend-snel over de toonbank. Nou dat is mooi. Ik had het wel verwacht maar je weet het nooit hè. Zeker... Ik doe m'n best. Tschüß. (legt de hoorn erop) De uitgever. Gek wordt ik van die man. (buigt zich richting janna) Luister Janna. Ik heb je de laatste maanden een beetje zitten bekijken. Als je bij mijn moeder op bezoek was. Gewoon. Omdat ik filosoof ben. Ik zit daar meestal een beetje de zaken te analyseren. Op de salons van mijn moeder. Al die mensen bij elkaar. Dat is voer voor filosofen. Vandaar dat ik jou ook een beetje heb zitten bekijken. En volgens mij had je het door. Dat ik jou zo een beetje zat te bekijken. Of ik moet me sterk vergissen. Dat je steeds bij me in de buurt kwam staan. Dat je steeds naar me glimlachte als we elkaar per ongeluk aankeken. Precies zoals nu. Precies. (plopt een fles champagne open, spuit zijn hele kamer onder, praat verder alsof hij elke dag zijn kamer onder de champagne spuit) Luister. Ik denk dat ik denk dat je heel bijzonder bent. Nee. Stil even. Dat denk ik echt. Je bent echt bijzonder. Niet als die andere vrouwen die op dat soort avondjes rondlopen. Met hun geschreeuw. Die hun plaats niet weten. Die denken dat ze zo maar over alles kunnen meepraten en dan ongegeneerd de grootste onzin uitkramen. Steeds dat gekakel uit verschillende hoeken. Dat gierende lachen. Dat luidruchtig 'hé hallo' geroep. En daar loop jij dan tussendoor. Rustig. Zonder enige moeite te doen ben je iedere avond weer de meest opvallende vrouw. Juist door er geen moeite voor te doen. En dat vind ik fantastisch Janna. Dat vind ik geweldig. Je bent een uitzonderlijke vrouw. Nee eerlijk. (er

wordt op de deur geklopt, Arthur gaat snel achter zijn bureau zitten te typen, er wordt weer geklopt, Arthur gaat als een razende op z'n typemachine tekeer, leest een stukje) Briljant. (typt weer, wacht op de volgende kloep op de deur die niet komt, besluit de deur dan maar open te doen)

Johanna (staat met een taart met brandende kaarsjes in de deur, roept) Eenentwintig. (Arthur doet razendsnel de typemachine in ijn bureaula) Gefeliciteerd Arthur.

Arthur Oh dat. (gaat zitten)

Johanna En nog vele jaren Arthur.

Arthur Lang zal hij leven. Wat een onzin. En het is ook nog eens vriendelijk bedoeld.

Johanna (ziet de fles met champagne) Heb je die fles helemaal in je eentje...

Arthur Als je weet wat leven is. (**Johanna** eet taart) Logisch dat baby's direct beginnen te huilen als ze geboren worden. Die voelen de bui al hangen. Die hebben instinctief door dat ze erin geluisd zijn. En als ze niet meteen gaan janken dan is er iets mis. Worden ze door de dokter net zo lang geslagen tot ze het vanzelf gaan doen. De eerste ervaring is pijn en daarna verandert er niet veel meer.

Johanna Dat vind ik het leukste van verjaardagen. Taart eten.

Arthur We worden elke dag weer gestraft voor het geboren worden. En dat vinden we doodnormaal. Als er weer iets verschrikkelijks gebeurd is zeggen we: Ach, zo is het leven. Dat heb ik nog nooit iemand horen zeggen op een gelukkig moment. Zo is het leven. Wat ging er door je heen toen je wereldkampioen schaatsen werd. Ach. Zo is het leven. De mens is van nature ongelukkig. Niemand is iets. Iedereen wil voortdurend iets worden. En als dat dan uiteindelijk bereikt is dan valt dat natuurlijk weer tegen want zo is het leven.

Johanna Ik heb ook nog een cadeau.

Arthur Maar als we er later weer op terug kijken was het eigenlijk best wel leuk vroeger. Want zo is het leven ook nog eens een keertje. Ik vind dit een rotverjaardag.

Johanna Zal ik je je cadeau...

Arthur Zoals jij net binnenstapte met die idiote taart. (doet haar na) Gefeliciteerd Arthur. Eenentwintig. En nog vele jaren. Zoals die kaarsjes je gezicht van onderaf belichten. Als een spookverschijning. (**Johanna** blaast snel alle kaarsjes uit) Maar als ik er later aan terug denk zal ik zeggen: Dat was toch best gezellig. Die verjaardag met mijn moeder. Ze was zo'n mooie lieve vrouw. Zo attent. Dat is toch ongelofelijk. Dat ik dat al weet. Terwijl ik je nu het liefst de kamer uit zou schoppen. Daar ben ik heel eerlijk in.

Johanna Er was een kaartje van Janna voor je.

Arthur (verrast) Van Janna. Ik had haar uitgenodigd.

Johanna Ze schrijft dat ze niet kan komen. (leest) Aan Arthur - Scharrenhans.

Arthur Geef hier.

Johanna Ik kan helaas niet komen. Bedankt voor je brief. Ik ben blij dat je me niet vergeten bent en nog veel aan me denkt.

Arthur Het is mijn kaart.

Johanna Het lijkt me geweldig een paar dagen met jou alleen te zijn. Die andere vriend, die impresario, die heb ik al lang niet meer. Ik heb nu een nieuwe vriend maar die is vaak weg.

Arthur Dat lieg je.

Johanna Het staat hier.

Arthur Die kaart is niet van haar.

Johanna Het staat hier. Er zijn ook geen engelsen meer om avontuurjes mee te hebben dus houd ik van je. Liefs Janna.

Arthur Er zijn zo veel Janna's.

Johanna Toch attent. Dat ze een kaartje gestuurd heeft. Hier. Je cadeautje. Ik heb een horloge voor je gekocht.

Arthur Er zijn zo ongelofelijk veel Janna's.

Johanna Ik heb hem maar niet ingepakt want dat vind jij natuurlijk weer onzinnig.

Arthur Mijn Janna is anders dan de andere Janna's.

Johanna (over het horloge) Hoe vind je hem. Goethe heeft hem voor me meegenomen uit Zwitserland.

Arthur Die man komt ook overal hè.

Johanna Het is iets nieuws. Dit horloge loopt gegarandeerd tot het jaar tweeduizenddertig. Echt wat voor jou.

Arthur Wat.

Johanna Geweldig hè. Zonder opwinden of wat.

Arthur Tweeduizendddertig.

Johanna Gegarandeerd.

Arthur Ongelofelijk.

Johanna Geweldig hè.

Arthur Verschrikkelijk. Het idee dat ik straks dood ben en dat dit horloge dan nog vrolijk doortikt.

Johanna Het is maar een aardigheidje.

Arthur Volkomen onzinnig. (slaat het horloge kapot op de tafel) Zo. Hé. Hij staat stil. Een echte tijdmachine. (kijkt op het horloge) Als we Goethe moeten geloven dan zitten we nu in het jaar tweeduizenddertig. Ik begrijp hem waarschijnlijk beter dan hij zichzelf. Want in dit geval heeft hij gelijk. Hoewel hij het vast niet zo bedoelt. Maar in wezen zitten we nu in tweeduizend-dertig. Of in duizendveertien. Noem maar en getal. Wat maakt het uit. Hiep hiep hoera. Ik ben nu dertienhonderd...

Johanna Ik had gehoopt dat het voor een keertje gewoon eens gezellig kom zijn. (af)

Arthur Dat is mooi gezegd. Hiep hiep hoera. Feest alleen is eerlijk feest. Gezelligheid is voor de dommen. Wat betreft die Janna. Stel dat ik me erop verheugd had dat ze vanavond zou komen dan was het een fikse tegenvaller geweest dat ze er nu niet is. Maar gelukkig. Ik verwachtte niets van deze avond. Dus is er niets aan de hand. Ik ben Arthur Schopenhauer. Ik ben een-entwintig jaar geworden en ik voel me prima. Daarnet kreeg ik van mijn moeder een horloge dat gegarandeerd tot tweeduizenddertig zou lopen maar nu alweer stil staat. Dus daar zal Goethe van opkijken. En dat Janna er niet is dat maakt haar in wezen juist bijzonder. Ze onderscheidt zich daarmee opnieuw van andere vrouwen. Die waren in haar plaats al lang hier geweest. En zolang ze zich nog niet voor eeuwig aan mij hadden verbonden waren ze hier niet weg te branden geweest. Zo zijn ze. De meesten. Zo is Janna niet. Die is vanavond in geen velden of wegen te bekennen en dat is goed. Janna dringt zich niet op. Janna is een bijzondere vrouw. Wij hebben een relatie die ons beiden tot niets verplicht. Heel modern. Mijn naam is Arthur Schopenhauer. Alles is goed. Niets is verloren en alles kan nog. Ik ben volkomen blanco. De man in de isolatiecel. Die eenzaam zit opgesloten. Die het leven ervaart zoals het is. In zijn krappe witte ruimte. Waar de T.L. balken nooit uitgaan. Dat is wat je noemt 'een eerlijke toestand'. Zonder het getik van een wekker dat de tijd in overzichtelijke stukjes deelt. Geen dag en geen nacht. Geen weken geen maanden. Nooit meer jarig. Was het voor hetzelfde geld nu tweeduizenddertig. Hoe eenvoudiger je het maakt hoe moeilijker het allemaal wordt. Blijft de man niets anders over dan te denken. Dat is het enige dat hem kan redden. Anders wordt de chaos te groot. In de overzichtelijke wereld.

Scene 6

Arthur zit aan zijn buresu te telefoneren.

Arthur (door de telefoon, leest van een papiertje) Vandaar dat u zich schromelijk in mij vergist. Wacht even. Dat is nog niet alles. U zou mij twee weken geleden terugbellen. Tot op heden heb ik niets van u vernomen. Wacht nou even. U moet zelf weten hoe u met al die romanschrijvers van u omgaat. Pulp moet je als pulp behandelen. Maar ik ben filosoof. Ik hoop dat dat u iets zegt. De filosoof is een zeldzaam exemplaar onder literatoren. Een beschermd soort. Die moet je koesteren. Ik heb rust nodig om te kunnen denken. Ik moet nu telkens mijn werk onderbreken om te zien of u het uwe nog wel serieus neemt. En ik weet precies hoe dat gaat hoor. Dat weet ik precies. Straks belt u ineens op dat u over twee dagen het voorwoord voor de tweede druk nodig hebt. Kan ik in twee dagen iets interessants schrijven. Want dan betekent het woord deadline ineens weer gewoon wat ik dacht dat het betekende. Ik ben nog niet klaar nee. Wacht even. Ik...

Johanna (stormt binnen) Waar heb je de typemachine Arthur. Ik weet dat je hem hebt.

Arthur Laat me met rust. Nee. Hallo. Dat zei ik tegen iemand anders. Wacht even... Nee. Mijn moeder is er niet. Wat ik wilde zeggen. Wacht nou even. U bent net zo goed van mij afhankelijk. Beseft u dat wel. Dat is heel onbeleefd wat u nu doet. Ik begin haast te geloven dat u inderdaad zo bent als al die schrijvers beweren. Dat doet er nu niet toe. Maar het is algemeen bekend dat u uw auteurs als grof vuil behandelt. Dat u mensen doordraait alsof het fruit is. Dat is toch algemeen bekend. Daar gaat het nu niet om. Ik heb dat al van verschillende andere schrijvers gehoord. Ik heb dat gewoon gehoord. Ik... Godver. Dat dacht ik al. Precies zoals het altijd gaat. (legt de hoorn neer, moet hard lachen)

Johanna Wie was dat.

Arthur (lacht heel hard)

Johanna Was het een grappig gesprek.

Arthur (lacht op het hysterische af) Iedereen neemt zichzelf veel te serieus. Ongelofelijk. Hoe ernstig we met alles omgaan. Hoe gewichtig we praten over Ons Werk. De Liefde. Het leven. (moet zeer hard lachen, gaat op de bank liggen met een dekbed over zich heen) Maar weinig mensen zijn in staat daar boven te staan en van belachelijke tot lachende personen te worden. (in een dictafoon) Het ontstaan van de wereld was een vergissing. Dat is een geruststellende gedachte. In wezen is ieder mens het produkt van een ongelukje. We zijn allemaal ongewenste kinderen.

Johanna Moet je niet naar de universiteit.

Arthur Mijn college is afgelast. Iets met een schoolreis ofzo.

Johanna Net als vorige week.

Arthur Hè.

Johanna Net als vorige week.

Arthur Net als vorige week. En het kan nog wel een maand duren schijnt. Ideetje van Hegel. Zes weken op schoolreis. Omdat ie dan zelf een lekker goedkope vakantie heeft.

Johanna Vreemd.

Arthur Bij Hegel kijk ik nergens meer van op.

Johanna Omdat ik hem vandaag in de stad tegenkwam.

Arthur Dat bedoel ik. Bij Hegel kijk ik nergens meer van op. Ik heb trouwens helemaal geen zin om over Hegel te praten. Die heeft waarschijnlijk een zieke student naar huis gebracht.

Johanna Moest jij niet mee op schoolreis.

Arthur Dat is alleen voor vaste docenten.

Johanna Ik vind het maar een vreemd verhaal.

Arthur Ik ken nog veel vreemdere verhalen.

Johanna Ik zal Hegel eens even bellen.

Arthur (pakt de telefoon) Dat doe je niet. Die is vast al lang weer terug. Die heeft alleen even een zieke student naar huis gebracht. (neemt een slok wijn uit de fles die naast de bank staat)

Johanna Het is nog ochtend Arthur.

Arthur Het is nog ochtend Arthur.

Johanna En kom eens een keertje van die bank af.

Arthur Ik denk liggend net zo goed. Misschien zelfs beter.

Johanna Je komt maar mooi van die bank af.

Arthur Ik zie geen enkele noodzaak...

Johanna Ik bepaal hier de regels.

Arthur Regels. Regels. Wat verwacht je van regels. Jij denkt zo primitief. Alsof je de mensen met woorden aan banden kunt leggen.

Johanna Het is mijn huis Arthur.

Arthur Nou en. Ik wordt net als jij gedreven door allerlei ondoorgrondelijke lusten en verlangens. Ik heb mezelf niet eens in de hand. Laat staan dat jij mijn gedrag kunt beïnvloeden door zo maar even wat regels te verzinnen. (in zijn dictafoon) De hele maatschappij is gebaseerd op een aantal willekeurige afspraken. Het is op zich een wonder dat zoveel mensen er van overtuigd zijn dat die afspraken bindend zijn.

Johanna Schiet op. Van die bank af. Het is mijn huis.

Arthur Dat is geen argument zeg ik toch.

Johanna Het is een feit. Schiet op. Ik tel tot tien Arthur. Eén.

Arthur (in de dictafoon) Het leven is lijden. Dat blijkt wel weer.

Johanna Twee.

Arthur Wat heeft God toch gezien toen hij zag dat alles goed was.

Johanna Drie.

Arthur Of bedoelde hij: Zo moet het maar goed zijn.

Johanna Vier.

Arthur En voor de rest redden ze zich er maar mee.

Johanna Vijf.

Arthur Of misschien was het heel even goed.

Johanna Zes.

Arthur En is het vlak na de schepping gigantisch uit de hand gelopen.

Johanna Zeven.

Arthur Had God zich behoorlijk vergist in de gevolgen van de schepping.

Johanna Acht.

Arthur Ich hab es nicht gewußt. Dat roept God nog steeds.

Johanna Negen.

Arthur Die man kan er ook niets aan doen. (vlak voordat **Johanna** tien wil zeggen) Oké. Oké. (staat op)

Johanna Dat dacht ik.

Arthur Neem nou van mij aan. Het hele ontstaan van de wereld was een opeenstapeling van toevalligheden. Alles paste zich eeuwenlang aan aan alles. Net als ik nu. Ik ga van de bank af omdat jij dat wilt. Maar de wereld zal daar niet beter van worden. Of onze relatie. Ik doe een keer wat jij van me wilt. Maar in wezen is er niets verandert. Wat je er ook van mag denken. Het is en blijft een zootje. Hier in huis. En overal om ons heen gaat het hetzelfde. Alles en iedereen holt maar achter de feiten aan. (**Johanna** haalt het dekbed van de bank en vindt de typemachine) En God kan slechts toekijken. En de mens vind dat onacceptabel en zoekt maar door naar de logica in iets waaraan geen logica te pas kwam. Alles is er gewoon omdat het er is. En het is gewoon zo omdat het zo geworden is. We kunnen het hoogstens zo goed mogelijk proberen te beschrijven.

Scene 7

Arthur kijkt door een kijker naar zijn moeder die zit te typen. Hij maakt notities.

Johanna Houd eens op. Zo kan ik niet schrijven.

Arthur Wat maakt dat nou uit. Een boek meer of minder. Je schrijft toch steeds hetzelfde.

Johanna Ik ben aan het werk Arthur.

Arthur Twintig boeken met steeds hetzelfde verhaal. De vrouw die eerst muurvast zat in haar huwelijk maar na de dood van haar man alles van zich afschudt en zich ontwikkelt tot ze uiteindelijk volledig zichzelf is. Ze heeft de mannen voor het uitzoeken. Hoofdstukken lang beschrijft ze de zwoele nachten met de kopstukken van de maatschappij, met wie ze eerst intelligente discussies voert om daarna te bewijzen dat ze -naast dat ze slim is- ze ook best geil is. Dat die twee dingen elkaar heus niet persé uit hoeven sluiten.

Johanna Dat kan Arthur.

Arthur Twintig keer hetzelfde verhaal. En het gaat er in als koek. Omdat die dames geloven dat als het zwart op wit staat het dan ook in het echt kan gebeuren.

Johanna Het gebeurt.

Arthur Het allerergste is dat jij gelooft dat die boeken over jou gaan.

Johanna Het is allemaal autobiografisch.

Arthur Vreemd dat ik er dan niets in herken.

Johanna Ik ben aan het werk Arthur.

Arthur Wordt het te pijnlijk. Dit gesprek. (kijkt door de kijker) Kom ik te dichtbij.

Johanna Kom op Arthur. Jij kent jezelf niet.

Arthur Wat bedoel je daarmee.

Johanna Alsof jij ooit dicht bij iemand komt.

Arthur (laat de kijker zakken) Wat bedoel je daarmee.

Johanna Je begrijpt me best.

Arthur Wat bedoel je daarmee.

Johanna Luister Arthur. Ik kan het niet helpen dat jij je verveelt.

Arthur Ik verveel me nooit. Hoe durf je dat te zeggen. Intel-
ligente mensen hoeven zich niet te vervelen. (kijkt weer door de
kijker) Hoogstens dat ik hardop denk. Zo kan ik je pas echt goed
leren kennen. Kijken of het klopt wat je over jezelf schrijft.
Ik ga zo een week lang naar je kijken. En dan breng ik alles in
kaart. Ieder detail van mijn moeder ga ik beschrijven. En dat
lees ik dan voor op je begrafenis. Kijk beste mensen. Zeg ik
dan. Dit is mijn moeder. Zoals ze werkelijk was. Dat is pas een
eerlijke afscheidsrede. Niet vertroebeld door enige emotie. Een
volkomen helder beeld van de overledene. Ik blijf liever
objectief.

Johanna Al wat gehoord van je uitgever.

Arthur (in de dictafoon) Een verre kijker is een eerlijk in-
strument. Vind ik. Je blijft je er constant van bewust dat er
buiten de dingen die je ziet nog een heleboel andere dingen zijn
die je niet ziet. En dat is wel zo reëel.

Johanna Arthur...

Arthur Hoewel ik de naam kijker een beetje ongelukkig gekozen
vind. Alsof het instrument uit zichzelf kijkt...

Johanna Heeft de uitgever de verkoopcijfers nog doorgebeld.

Arthur Dat loopt als een trein. Die tweede druk die komt eraan.

Johanna Fijn voor je.

Arthur (kijkt door de kijker) Kijk. Ik zie constant de zwarte
rand rond de lenzen. (in de dictafoon) Het zou goed zijn als het
menselijk oog ook was toegerust met een dik zwart kader. En
duidelijk zichtbare blinde vlekken. Schrijf dat maar op. Een
nieuw idee voor in je boek. (dicteert) Toen de beroemde
goochelaar Tommy Cooper tijdens zijn voorstelling een hartaanval
kreeg en tegen de vlakte sloeg lag de hele zaal blauw van het
lachen.

Johanna Dat kan niet.

Arthur Het is echt gebeurd.

Johanna Jij zei lag de hele zaal blauw van het lachen.

Arthur Precies.

Johanna Dat kan gewoon niet.

Arthur Ik heb het gelezen.

Johanna Plat van het lachen. Jij zei blauw. Je kunt niet blauw

liggen Arthur.

Arthur Schrijf op. Waarom denken we...

Johanna Je kunt wel blauw zien.

Arthur Schrijf op...

Johanna Zag de hele zaal blauw...

Arthur Schrijf op verdomme. Als we naar een goochelaar kijken zijn we er van overtuigd dat alles wat hij doet trukage is.

Johanna Zagen de mensen in de zaal blauw...

Arthur Terwijl we de wereld om ons heen als volkomen betrouwbaar beschouwen. Snap jij dat nou.

(stilte)

Arthur Er is hier ook geen fatsoenlijk gesprek mogelijk hè.

Johanna Daar heb je gelijk in Arthur.

Arthur Heb ik gelijk of niet.

Johanna Je hebt gelijk.

Arthur Zie je nou wel. Er is hier geen fatsoenlijk gesprek...

Johanna En daarom heb ik zojuist besloten dat we ook maar niet meer moeten proberen een fatsoenlijk gesprek te voeren.

Arthur Dat zeg ik. Ik doe mijn best...

Johanna Ik ga er gewoon niet meer op in. Als er iets belangrijks is dan schrijf ik het wel op.

(stilte)

Arthur Wat zit hier achter.

Johanna Precies wat ik zeg. Ik wordt er doodziek van. Je bent geen slechte jongen...

Arthur Ja ja.

Johanna Maar je jaagt door je gedrag iedereen tegen je in het harnas.

Arthur Hoe bedoel je. Hoe bedoel je dat.

Johanna Ik ga er niet meer op in. (stilte)

Arthur Volgens mij heeft die zak van een Goethe jou...

Johanna We gaan het niet weer over Goethe hebben.

Arthur Zie je wel.

Johanna We gaan het nergens meer over hebben.

Arthur Ik dacht het al. Je hebt weer eens met Goethe... Die Goethe is...

Johanna Die Goethe is een genie.

Arthur Ik zie het niet hoor. Ik zie het niet.

Johanna Je moet het willen zien.

Arthur Het ware genie is een vrij man. Goethe heeft al zijn vrijheid opgeofferd om beroemd te worden. Als hij als hij maar bevestigd wordt. Daar gaat het hem om. Hij heeft geen slechte ideeën. In wezen zitten we op een lijn. Maar Goethe gaat niet ver genoeg. Hij gaat gewoon niet ver genoeg. Hij neemt er de tijd niet voor. Hij neemt er domweg de tijd niet voor.

Johanna Je vervalt in herhaling.

Arthur Hij neemt er domweg de tijd niet voor. Vanwege al zijn verplichtingen. Die man vind zijn zogenaamde verplichtingen veel belangrijker. Zijn zogenaamde verplichtingen. Let op zogenaamde. Die vind hij toch veel belangrijker. Heb ik gelijk of niet.

Johanna Ik ga er niet meer op in.

Arthur Maar zie je dan niet hoe hij rondloopt. Op feestjes. Zie je dat dan niet. Zie je dat dan niet. Hoe hij hoe hij voortdurend over de schouders van zijn gesprekspartners gluurde, gluurde ja, om te zien of er interessantere mensen rondlopen. Ik zie het. Iedereen ziet het. Maar jij ziet niets. Omdat je verblind bent door zijn wit zijden maatpak en zijn veel te glimmende schoenen. Zijn stralende lach. Die man kaatst alles terug. Die neemt niets op. Die is zo leeg als wat. Een zeepbel. Jij houdt van Goethe omdat je jezelf in hem weerspiegeld ziet. Omdat hij jou in alles bevestigt.

Johanna Je zou dat alles eens recht in zijn gezicht moeten zeggen.

Arthur Dat durf ik wel. Maar hij mijdt me. Hij voelt dat ik hem doorheb. En tegen jou zegt hij dan dat ik zo moeilijk te benaderen ben.

Johanna Je bent gek Arthur.

Arthur Natuurlijk. Natuurlijk.

Johanna Ik praat niet meer tegen je.

Arthur Ik heb nog nooit gehoord van een moeder die weigert met

haar enige zoon te praten. Wat dat betreft ben je uniek. Je moet je eens één keer in mij verplaatsen. Wat ik hier allemaal moet aanzien. Mijn moeder die zich voor mijn ogen te grabbel gooit. En dan nog met Goethe. Zo'n bekrompen geest. Die man kijkt dwars door mij heen. Eerlijk waar. En hij doet dat zo overtuigend dat ik er soms aan twijfel of ik er werkelijk ben. Misschien heeft hij gelijk. En verbeeld ik me wel dat ik tegenover hem sta. En dat ik hem in zijn ogen kijk. Misschien maak ik mezelf van alles wijs. Je weet het niet. Misschien ben ik er niet eens. Het zou kunnen. Wat denk jij. Dat Goethe gelijk heeft en dat ik er helemaal niet ben. Of maak ik mezelf wat wijs en zijn jullie er helemaal niet. Dat kan ook. Wat denk jij. Jij hebt toch overal een mening over. Als ontplooiende vrouw. Kom op. Wat denk je. Dat ik me verbeeld dat ik tegenover hem sta. (stilte) Dat is me ook wat. De een kijkt dwars door je heen en de ander hoort niets als er luid en duidelijk tegen haar gesproken wordt. Ik wordt hier door twee partijen systematisch ontkent. Door jou net zo goed. Dus lijkt het me de meest reële optie dat ik het ben die me van alles inbeeld. Als ik door niemand wordt bevestigd. Dus ben ik er hoogstwaarschijnlijk in werkelijkheid niet. Jullie hebben gelijk. (gaat op de bank liggen) In dat geval maakt het ook niets meer uit dat ik nu bijvoorbeeld denk dat ik op de bank lig. Want in werkelijkheid ligt hier niemand op de bank. Misschien staat er hier niet eens een bank. Wie zal het zeggen. Van nu af aan is niets meer zeker. Tenminste. Dat denk ik. Misschien

Scene 8

Arthur zit op de bank, terwijl zijn moeder driftig op haar typemachine tekeer gaat.

Arthur Iemand die met een typemachine schrijft moet wel pulp produceren. Omdat je door je eigen geratel niet fatsoenlijk meer kan denken. Dit zou niet zo verschrikkelijk zijn als niet ook de hele omgeving getrakteerd werd op het monomane getik, waardoor ook de ware denker, die eerst denkt en daarna pas schrijft, het denken onmogelijk wordt gemaakt.

Johanna (scheurt een papier uit de machine) Kut.

(Black out)

Scene 8b

Arthur staat voor de bank, terwijl zijn moeder nog steeds geestdriftig typt

Arthur Maar ik heb besloten me niet meer op te winden over de aanhoudende pogingen van de wereld om mij heen om mijn denken te verstoren. We houden stand en gaan er vanaf nu toe over voortaan alleen nog maar hardop te denken. Tot op heden heb ik geen boeiender gesprekspartner mogen ontmoeten dan ikzelf. We stellen elkaar nooit teleur en komen gezamenlijk tot de meest opzienbarende ontdekkingen. Het ligt er maar aan hoe je de dingen bekijkt. De beide ogen bijvoorbeeld. Die sturen twee bijna identieke beelden naar de hersenen. En die platte beelden worden daar gecombineerd tot een beeld met diepte. Dus. Ruimtelijkheid en dus ook tijd zijn het directe gevolg van het combineren van twee platte beelden.

(Black out)

Scene 8c

Arthur staat nog steeds, zijn moeder typt af en toe een letter.

Arthur Of neem nou de videotape. Een stuk plastic met digitale informatie dat in wezen een verzameling enen en nullen is. Schijnt. Laat dat door een video recorder decoderen en je hebt een vlak met een aantal rode, groene en blauwe lichtpuntjes. Als je daar ver genoeg van af gaat staan dan vormen die puntjes levensechte beelden. Bij een iets andere combinatie heb je alleen maar ruis. Ik bedoel maar.

(Black out)

Scene 8d

Arthur staat op de bank, zijn moeder zit met haar handen onder haar hoofd naar de typemachine te staren.

Arthur Leden van de Staten Generaal. Het wordt steeds moeilijker iets over Het Leven te zeggen. Het Leven is immers niets meer dan door onze hersenen gedecodeerde informatie die om ons heen en in onszelf is. En daar gaat de hele zaak mank. Daar gaat de hele zaak al gigantisch mank. Want wat betekent in dat geval 'ik' nog. Dat is toch niets meer dan de grote decoder. De grote werkelijkheidsmachine.

(Black out)

Scene 8e

Arthur zit op de bank, zijn moeder leunt achterover op haar bureaustoel kijkt radeloos naar het plafond.

Arthur Lieve lieve mensen. Met jullie domme domme hoofden. Daar moeten we ons collectief bij neerleggen. Het is onmogelijk iets zinnigs over Het Bestaan te zeggen wanneer je beseft dat je alles inclusief jezelf min of meer ook zelf bedacht hebt.

Scène 8f

Arthur zit onderuitgezakt op de bank, zijn moeder is weg.

Arthur Maar buiten ons bewustzijn. En daar wil ik naartoe. Buiten ons bewustzijn. Daar gelden hele andere wetten. En die zullen we nooit kennen. Zolang we leven. Konden we ons maar dingen van voor onze geboorte herinneren. Dat zou ons een stuk wijzer maken.

(Black out)

Scene 8g

Arthur ligt onderuitgezakt op de bank

Arthur En let nu op. Want nu komt het. (stilte)

(Black out)

Scene 8h

Arthur ligt nog verder onderuitgezakt, zijn haar is gegroeid.

Arthur Kunt u mij allemaal nog volgen. (nadrukkelijk) Volgen. Wat is dat toch. Dat de mensen juist op het moment dat de clou komt. De Grote Ontknoping. Dat ze dan massaal in slaap gaan vallen. Want iedereen had gehoopt- wat vreselijk naief- dat de Grote Ontknoping een climax zou zijn. Maar dat was dom. Om daarop te hopen. Hoe lang gaan jullie nu al mee hier op aarde. De grote ontknoping is immers nooit een climax. Neem dat nou

eens een keertje van me aan.

(Black out)

Scene 8i

Arthur ligt er nog iets verlopener bij, zijn moeder staat in de hoek van de kamer met een grote koffer.

Arthur Het leven op zichzelf is niet meer dan één beeldje in een avondvullende film over het Grote Geheel. Niets meer dan een stilstaand plaatje dat gewoon is wat het is. Dat helemaal geen idee heeft in welke film het zit. Dat zou ook niets uitmaken. De film zou er niet beter op worden. Knip dat ene beeldje eruit en tijdens de vertoning zou niemand er iets van merken. Dus wat maakt het allemaal uit. (doet zijn ogen dicht, slaapt)

(Black out)

Scene 9

Arthur slaapt, zijn moeder staat naast hem met de koffer in haar hand

Arthur (schrikt op) En dan te bedenken hoe het allemaal begon. Twee mensen die de liefde bedrijven en voor een moment helemaal in elkaar opgaan. Zoals elk nieuw idee alleen maar geboren kan worden uit enthousiasme. Daarna holt het bergafwaarts. Van de onschuldige kindertijd naar een stinkend lijk. De complete ontgoocheling. Verblind door hoop rent de mens de dood in de armen om op de valreep nog even sprakeloos om te kijken en te beseffen dat hij al die tijd ad interim heeft geleefd. En dat alles wordt alleen maar in gang gezet door geslachtsdrift en honger, soms een beetje geholpen door verveling. Punt.

Johanna Nou en.

Arthur Ah. We praten weer. Heel goed.

Johanna Nou en.

Arthur Het was ook niet vol te houden. Dat wist ik wel. Ik ben blij...

Johanna Dan was dit de laatste avond die je hier hebt doorgebracht. Ik heb je koffer voor je ingepakt.

(stilte)

Arthur Dat zou geen enkele moeder haar zoon aandoen.

Johanna En andersom Arthur.

Arthur In de dierenwereld...

Johanna Het is genoeg Arthur.

Arthur Ruzie komt in de allerbeste families voor. Het ligt nou eenmaal in de aard van de mens steeds het conflict op te zoeken.

Johanna Onzin.

Arthur Zie je wel. Als jij dood was gegaan had pappa me nooit zo behandeld.

Johanna Sinds wanneer zeg jij pappa.

Arthur Dat zeg ik altijd al.

Johanna Hij zou zich rotlachen als hij het hoorde.

Arthur Dankzij hem kan ik nu leven zoals ik leef. Ben ik financieel onafhankelijk en hoef ik niet tegen mijn zin les te geven op de universiteit van Hegel.

Johanna Alsof Hegel jou nog wil hebben.

Arthur Wat is dat nou weer voor onzin.

Johanna Er komt niemand meer op je colleges.

Arthur Vanwege de schoolreis. Ik heb je toch gezegd...

Johanna Geloof je dat zelf Arthur.

Arthur Mijn vader heeft me gestimuleerd te worden wat ik nu ben...

Johanna Hij wilde dat je de handel inging.

Arthur Dat was tactiek.

Johanna Je kon kiezen. Of op reis door europa en daarna de handel in, of naar het gymnasium maar dan niet op reis en jij koos voor de reis.

Arthur Dat had hij allemaal ingecalculeerd. Mijn vader was geniaal. Ik heb het niet van een vreemde.

Johanna Denk na Arthur.

Arthur Ik doe niet anders.

Johanna Als ik jouw contract bij die handelsmaatschappij niet had afgekocht dan werkte jij daar nu nog.

Arthur Hoe jij de dingen kan verdraaien.

Johanna Als ik jou niet op het gymnasium had aangemeld. Omdat je dat zelf niet durfde...

Arthur Ongelofelijk...

Johanna Je kan het toch niet zijn vergeten. Hoe vaak heeft je vader je niet geslagen. Ik hoor hem nog roepen. 'Je bent een mietje Artur '.

Arthur Mijn vader was een vriendelijke charmante man.

Johanna Totdat hij plotseling in een tiran veranderde en alles kort en klein sloeg.

Arthur (gooit het theeservies op de grond) Typisch vrouwengeklets. Altijd op het gemoed inspelen. (de telefoon gaat, Arthur rent er naar toe) Het is voor mij. Arthur Schopenhauer. Hé hallo. Ik. Ja. Die is ook thuis. (**Johanna** wil de telefoon aannemen) Maar moment. Ik had toch gebeld. Over de verkoopcijfers. In verband met de nieuwe oplage. Ik ben serieus ja. Hoezo. Natuurlijk moet eerst de eerste druk verkocht zijn. Maar... Ik heb al een voorwoord voor de tweede druk. De tweede druk draag ik op aan de complete mensheid. Met een klein dank-

woord gericht aan wijlen mijn vader. Want dankzij hem... Ik zeg toch dat ze thuis is. Heeft u mijn boek eigenlijk wel gelezen. Precies. En toen heeft u er natuurlijk niets van begrepen. Dat blijkt. U bent niet eens laf. U bent gewoon dom. Zo. (legt de hoorn neer)

Johanna Je moest nu maar heel snel vertrekken.

Arthur Stilte. Zo kan ik niet denken.

Johanna Ik zal je alles achterna sturen. Maar nu moet je weggaan
Arthur.

Arthur Waar moet ik naartoe.

Johanna Je bent een grote jongen Arthur.

Arthur Oké. Ik geef je dubbel kostgeld.

Johanna Dacht je nu werkelijk,,,

Arthur Waar gaat het je nu eigenlijk om.

Johanna Dag Arthur.

Arthur Onbegrijpelijk. Hier stukt iedere... Het is triest. Intriest. Zo weinig tolerantie. Zo'n egoïsme. Symptomatisch. Ik ga regelrecht naar de dierenwinkel en koop een hond. Een echte kameraad waar je van op aan kan. Die winden er geen doekjes om. Die beesten houden van je omdat je ze te eten geeft. Meer niet. Goudeerlijk. Als ik mag kiezen tussen een moeder en een hond dan zeg ik zonder aarzelen: Geef mij die hond maar. Adieu.

Scene 10

Arthur Ik was op de berg vandaag. Ik heb het pad uiteindelijk gevonden. Het pad waar mijn vader altijd van vertelde. Waar we met z'n tweeën heen zouden gaan. Vandaag heb ik het gevonden. Op eigen kracht. Heb ik de weg naar de top gevonden. De hele weg naar de top volbracht. Je merkt het. Hoe hoger je komt. Dit is onontgonnen gebied. Zo stil als het er is. Omdat de top ver boven de mist uitsteekt. Kan je je dat voorstellen. Dat je minutenlang in de mist loopt. Op een berg. Of toen ik 's avonds op het strand liep. Donker. Dichte mist. Links de zee. Een meter of tien kan je zien. Rechts de duinen. Onzichtbaar. Wind. Het ruisen links. En dan lopen. En kijk je dan naar boven. En blijf je doorlopen. Zou je eeuwig kunnen doorlopen. Zijn je benen het enige dat beweegt. Voor de rest verandert er niets. Links het ruisen. Rechts de duinen. Onzichtbaar. Trap je heel rustig de aarde onder je door. Lag die middag het strand nog vol mensen. Die zoveel herrie maakten dat je de zee nauwelijks meer hoorde. Die de vreemdste spelletjes deden. Steeds maar weer een bal naar elkaar toe gooiden. Een vlieger heen en weer lieten razen. Mannen die hun vrouw in het zand begroeven. Met moeite haar hoofd ook niet onder zand bedolven. Zo eenvoudig. Eventjes aanstampen en dan rustig fluitend er vandoor. Konden ze zich maar net beheersen. Maakten ze ter compensatie twee enorme borsten van zand. Een stevige bos schaamhaar van zeewier. En een navel als een krater waar precies een blikje bier inpaste. En daar moesten die vrouwen dan allemaal vreselijk om lachen. Lachten die mannen uit beleefdheid mee. Zou de vakantie vanzelf weer voorbij gaan. Zodat er weer gewerkt kon worden. Om alles te vergeten. Om doodmoe thuis te komen. Een excuus te hebben om niet meer lief te zijn. Zoals ze vroeger waren. Om met z'n allen in de file te dromen van de vrouw met enorme borsten van zand met zeewier tussen haar benen en een navel als een krater waar altijd een blikje bier in zat. De vrouw die vanzelf weer netjes door de vloed werd weggespoeld. Zat het hele strand vol dat soort mannen. Met hun ingegraven vrouwen. Die hun kindertjes in hun blootje lieten lopen. Alsof er in het paradijs nooit iets was voorgevallen. En die kindertjes die dachten dat dat heel gewoon was. Dat het altijd zo zou blijven. Riepen die vrouwen allemaal tegelijkertijd: 'Dit is pas leven'. Trokken die mannen een blikje bier open. Liep ik daar 's avonds in de mist. Een cirkel van een meter of tien om me heen. Waar heel af en toe ook iemand anders in verscheen die soms een tijdje met me opliep maar meestal snel voorgoed in de mist verdween. Zo was het. Zo was mijn leven. Of zoals vanmorgen op de berg. In de mist. Dan moet je niet bang zijn. Dan moet je doorgaan. Dan moet je alles achter je laten. Dan wordt het steeds stiller. En dan opeens ben je er doorheen. Zie je in de verte de top liggen. Er zijn er heel wat gek geworden op dat moment. Op die hoogte. Zien ze de top. Gaan ze rennen. Klappen ze pats in elkaar. Dat is zo vaak gebeurd. Je rent niet naar de top. Je moet de berg bedwingen. Heel langzaam benaderen. Alsof je eigenlijk niet zo nodig hoeft. Alsof je elk moment zou kunnen omkeren. En ondertussen loop je rustig door. En dan ga je zitten. En je wacht. Tot opeens de mist vanzelf optrekt. Eerlijk waar. Zat ik daar vanmorgen. Trok

ineens de mist op. Lag daar opeens de wereld aan mijn voeten. Het oneindig diepe dal. Duizelingwekkend. Zou je het liefst willen springen. Flitst het door je heen: Eén stapje maar. Zoiets. Stond ik daar. In de heldere alpenlucht. Was het bovenop de berg al licht. Terwijl het in het dal nog dag moest worden. En wist ik opeens hoe alles zat. Als ik me soms ongelukkig voelde dan was dat een vergissing. Dat ik de naïeve minnaar was van een meisje dat Janna heette. Of de bange jongen die op z'n eenentwintigste door zijn moeder het huis was uitgezet. Of de schrijver die het voorwoord voor de tweede druk al klaar had terwijl er nog geen enkel exemplaar van de eerste druk was verkocht. Dat waren allemaal vergissingen. Ik was Arthur Schopenhauer. De schrijver. De filosoof die een oplossing heeft gegeven voor het grote raadsel van het bestaan. Was ik slechts een stipje. In dat enorme landschap. Maar wel het enige stipje dat daar zo hoog stond. Alles beneden me zo klein dat je niet eens zag hoe onvolmaakt het eigenlijk was. En ik begreep opeens waarom God dacht dat het goed was en ik besloot naar beneden te gaan. De hele steile weg weer terug te gaan. En als je eenmaal begint aan de afdaling begint dan kun je niet meer stoppen. Om niet te vallen moet je doorlopen. Het is in gang gezet en in vliegende vaart schiet je de diepte in. Terug naar de gewone wereld. Want als je eenmaal loopt dan loop je door. En zo houdt je je staande. Door constant te bewegen.

-EINDE-